

דף נוסחאות

תנע זוויתי:

$$\begin{aligned} [J_i, J_j] &= i\hbar \epsilon_{ijk} J_k & J_z |jm\rangle &= \hbar m |jm\rangle \\ [J^2, \mathbf{J}] &= 0 & J^2 |jm\rangle &= \hbar^2 j(j+1) |j, m\rangle \\ J_{\pm} &= J_x \pm iJ_y & [J_z, J_{\pm}] &= \pm \hbar J_{\pm} \\ [J_+, J_-] &= 2\hbar J_z & J_{\pm} |jm\rangle &= \hbar \sqrt{j(j+1) - m(m \pm 1)} |j, m \pm 1\rangle \end{aligned}$$

ספין $\frac{1}{2}$:

$$\mathbf{S} = \frac{\hbar}{2} \boldsymbol{\sigma} : \quad \sigma_x = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}, \quad \sigma_y = \begin{pmatrix} 0 & -i \\ i & 0 \end{pmatrix}, \quad \sigma_z = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & -1 \end{pmatrix}.$$

בור פוטנציאל אינסופי:

$$\langle x|n\rangle = \sqrt{\frac{2}{L}} \sin\left(\frac{n\pi}{L}x\right), \quad E_n = \frac{\pi^2 \hbar^2}{2mL^2} n^2$$

אוסצילטור הרמוני:

$$\langle x|n\rangle = \left(\frac{m\omega}{\pi\hbar}\right)^{1/4} \frac{1}{\sqrt{2^n n!}} H_n\left(\sqrt{\frac{m\omega}{\hbar}}x\right) e^{-m\omega x^2/2\hbar}, \quad E_n = \hbar\omega\left(n + \frac{1}{2}\right)$$

$$H_0(\xi) = 1, \quad H_1(\xi) = 2\xi, \quad H_2(\xi) = 4\xi^2 - 2, \quad H_3(\xi) = 8\xi^3 - 12\xi$$

אופרטורי העלאה והורדה:

$$\begin{cases} a = \sqrt{\frac{m\omega}{2\hbar}} \left(x + \frac{i}{m\omega}p\right) \\ a^\dagger = \sqrt{\frac{m\omega}{2\hbar}} \left(x - \frac{i}{m\omega}p\right) \end{cases} \quad \begin{cases} a|n\rangle = \sqrt{n}|n-1\rangle \\ a^\dagger|n\rangle = \sqrt{n+1}|n+1\rangle \end{cases} \quad \begin{cases} x = \sqrt{\frac{\hbar}{2m\omega}} (a^\dagger + a) \\ p = i\sqrt{\frac{m\omega\hbar}{2}} (a^\dagger - a) \end{cases}$$

אטומי מימן ודמוי-מימן:

$$\langle \mathbf{r}|n\ell m\rangle = R_{n\ell}(r) Y_m^{(\ell)}(\theta, \varphi), \quad E_n = -\frac{e^2}{2a_0} \frac{Z^2}{n^2} = -\frac{Z^2}{n^2} 13.6 \text{ eV}$$

$$\begin{aligned} R_{10}(r) &= 2 \left(\frac{Z}{a_0}\right)^{3/2} e^{-Zr/a_0} & R_{30}(r) &= 2 \left(\frac{Z}{3a_0}\right)^{3/2} \left(1 - \frac{2Zr}{3a_0} + \frac{2(Zr)^2}{27a_0^2}\right) e^{-Zr/3a_0} \\ R_{20}(r) &= 2 \left(\frac{Z}{2a_0}\right)^{3/2} \left(1 - \frac{Zr}{2a_0}\right) e^{-Zr/2a_0} & R_{31}(r) &= \frac{4\sqrt{2}}{3} \left(\frac{Z}{3a_0}\right)^{3/2} \frac{Zr}{a_0} \left(1 - \frac{Zr}{6a_0}\right) e^{-Zr/3a_0} \\ R_{21}(r) &= \frac{1}{\sqrt{3}} \left(\frac{Z}{2a_0}\right)^{3/2} \frac{Zr}{a_0} e^{-Zr/2a_0} & R_{32}(r) &= \frac{2\sqrt{2}}{27\sqrt{5}} \left(\frac{Z}{3a_0}\right)^{3/2} \left(\frac{Zr}{a_0}\right)^2 e^{-Zr/3a_0} \end{aligned}$$

הזזות וסיבובים:

$$\mathcal{T}(\mathbf{a}) = e^{-i\mathbf{a}\cdot\mathbf{p}/\hbar}, \quad \mathcal{D}(\hat{\mathbf{n}}, \theta) = e^{-i\theta\mathbf{J}\cdot\hat{\mathbf{n}}/\hbar}$$

זוויות אוילר:

$$\mathcal{D}(\hat{\mathbf{n}}, \theta) = e^{-i\alpha J_z/\hbar} e^{-i\beta J_y/\hbar} e^{-i\gamma J_z/\hbar}, \quad \mathcal{D}_{m',m}^{(j)} = e^{-i(m'\alpha+m\gamma)} d_{m',m}^{(j)}(\beta)$$

אופרטור וקטורי:

$$V'_i = R_{ij}^{-1} V_j, \quad [J_i, V_j] = i\hbar \epsilon_{ijk} V_k, \quad V_0^{(1)} = V_z, \quad V_{\pm}^{(1)} = \mp \frac{1}{\sqrt{2}} (V_x \pm iV_y)$$

טנזורים כדוריים:

$$T_q^{(k)'} = \sum_{q'=-k}^k T_{q'}^{(k)} \mathcal{D}_{q'q}^{(k)}, \quad \begin{cases} [J_z, T_q^{(k)}] = \hbar q T_q^{(k)} \\ [J_{\pm}, T_q^{(k)}] = \hbar \sqrt{k(k+1)-q(q\pm 1)} T_{q\pm 1}^{(k)} \end{cases}$$

משפט ויגנר-אקרט:

$$\langle \alpha'; j', m' | T_q^{(k)} | \alpha; j, m \rangle = \langle j, k; m, q | j', m' \rangle \langle \alpha' j' || T^{(k)} || \alpha j \rangle$$

תורת הפרעות בלתי-תלויה בזמן (ללא ניוון):

$$\Delta E_n^{(1)} = \langle n^{(0)} | V | n^{(0)} \rangle, \quad \Delta E_n^{(2)} = \sum_{n \neq m} \frac{|\langle m^{(0)} | V | n^{(0)} \rangle|^2}{E_n^{(0)} - E_m^{(0)}}, \quad |n^{(1)}\rangle = \sum_{n \neq m} \frac{\langle m^{(0)} | V | n^{(0)} \rangle}{E_n^{(0)} - E_m^{(0)}} |m^{(0)}\rangle$$

קירוב WKB:

$$\psi_{\pm}(x) \approx \frac{1}{\sqrt{p(x)}} \exp \left[\pm \frac{i}{\hbar} \int^x p(x') dx' \right], \quad p(x) = \sqrt{2m[E - V(x)]}$$

$$T \approx e^{-2\gamma}, \quad \gamma = \frac{1}{\hbar} \int_{x_1}^{x_2} |p(x)| dx$$

תורת הפרעות תלויה בזמן:

$$i\hbar \frac{\partial}{\partial t} c_m = \sum_n \langle m | V(t) | n \rangle e^{i\omega_{mn}t} c_n(t), \quad P_{n \rightarrow m} = \left| \frac{1}{i\hbar} \int_0^t \langle m | V(\tau) | n \rangle e^{i\omega_{mn}\tau} d\tau \right|^2$$

כלל הזהב של פרמי:

$$V = \mathcal{V} e^{i\omega t} + \text{h.c.} : \quad \Gamma_{i \rightarrow f} = \sum_{|f\rangle} \frac{2\pi}{\hbar} |\langle f | \mathcal{V} | i \rangle|^2 \delta(E_f - E_i \mp \hbar\omega)$$

קצב מעברים בקירוב הדיפול:

$$\Gamma_{i \rightarrow f}^{\text{dip.}} = \sum_{\lambda=1,2} \sum_{\mathbf{k}} \frac{2\pi}{\hbar} \left(\frac{e\omega A_0}{c} \right)^2 |\langle f | \boldsymbol{\epsilon}^{(\lambda)} \cdot \mathbf{r} | i \rangle|^2 \delta(E_f - E_i \mp \hbar\omega)$$

$$A_0^{\text{abs.}} = \sqrt{\frac{2\pi\hbar c}{k} \frac{N}{V}}, \quad A_0^{\text{emis.}} = \sqrt{\frac{2\pi\hbar c}{k} \frac{N+1}{V}}$$

קירוב בורן מסדר 1:

$$f_{\text{Born}}^{(1)}(\mathbf{k}_f, \mathbf{k}_i) = -\frac{m}{2\pi\hbar^2} (2\pi)^3 \langle \mathbf{k}_f | V | \mathbf{k}_i \rangle = -\frac{m}{2\pi\hbar^2} \tilde{V}(\mathbf{k}_f - \mathbf{k}_i)$$

תנע מועבר בפיזור אלסטי:

$$\mathbf{q} = \mathbf{k}_f - \mathbf{k}_i, \quad q = 2k \sin \frac{\theta}{2}, \quad d(\cos \theta) = \frac{q dq}{k^2}$$

גלים חלקיים/הסחות פאזה:

$$f(\theta) = \sum_{\ell=0}^{\infty} (2\ell+1) f_{\ell}(k) P_{\ell}(\cos \theta) : \quad f_{\ell}(k) = \frac{S_{\ell}(k) - 1}{2ik} = \frac{e^{i\delta_{\ell}}}{k} \sin(\delta_{\ell}), \quad S_{\ell}(k) = e^{2i\delta_{\ell}}$$

חתך פעולה כולל והמשפט האופטי:

$$\sigma_{\text{tot}} = \frac{4\pi}{k^2} \sum_{\ell=0}^{\infty} (2\ell+1) \sin^2(\delta_{\ell}) = \frac{4\pi}{k} \text{Im}\{f(\theta=0)\}$$

אינטגרלים של אקספוננטים:

$$\begin{aligned} \int_0^{\infty} x^n e^{-x} dx &= n!, & \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\alpha x^2} dx &= \sqrt{\frac{\pi}{\alpha}} \\ \int_{-\infty}^{\infty} x^2 e^{-\alpha x^2} dx &= \frac{1}{2\alpha} \sqrt{\frac{\pi}{\alpha}}, & \int_{-\infty}^{\infty} x^4 e^{-\alpha x^2} dx &= \frac{3}{4\alpha^2} \sqrt{\frac{\pi}{\alpha}} \end{aligned}$$

טרנספורם פורייה:

$$\tilde{V}(\mathbf{q}) = \int V(\mathbf{r}) e^{-i\mathbf{q}\cdot\mathbf{r}} d^3r, \quad V(\mathbf{r}) = \frac{1}{(2\pi)^3} \int \tilde{V}(\mathbf{q}) e^{i\mathbf{q}\cdot\mathbf{r}} d^3q$$

זהויות טריגונומטריות:

$$\sin(2x) = 2 \sin x \cos x, \quad \cos(2x) = \cos^2 x - \sin^2 x, \quad \tan(x+y) = \frac{\tan x + \tan y}{1 - \tan x \tan y}$$

נוסחת BCH:

$$e^A B e^{-A} = B + [A, B] + \frac{1}{2!} [A, [A, B]] + \frac{1}{3!} [A, [A, [A, B]]] + \dots$$

